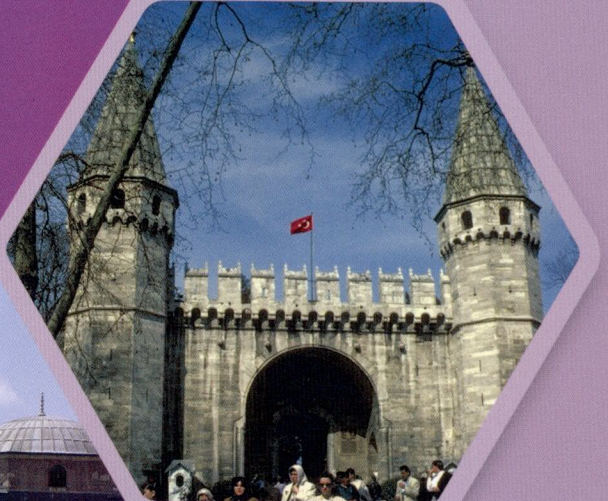
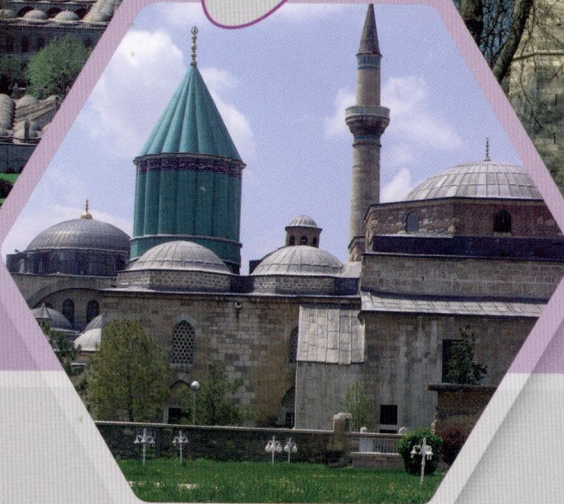

ANA DİLİM TÜRKÇE ÖĞRETİM SETİ

ANA DİLİM TÜRKÇE

DERS
KİTABI

5

DİLSET
YAYINLARI

www.dilset.com

İÇİNDEKİLER

OKUMA-ANLAMA

DİNLEME-ANLAMA

TAMAMLAYICI BİLGİLER

KONU
1

Analık Duygusu

Bir Annenin Mektubu

Dil / Ses / Harf / Alfabe / Hece

KONU
2

Memleketimin Bayramları

Bayram Sevinci

Ünlüler (Sesliler) ve Özellikleri

KONU
3

Duvar

Her İşte Bir Hayır Vardır

Ünsüzler (Sessizler)
ve Özellikleri

KONU
4

Beyazın Ötesindeki Ölüm

Sadece Bir İçki

Ünsüz Yumuşaması

KONU
5

Sevinci Paylaşabilmek

Maç Doksan Dakika
Dostluk Ebedi

Ünlü Düşmesi

KONU
6

Zengin Adamla Fakir Kız

Deve ile Fare

Ünsüz Benzeşmesi

KONU
7

Kitap Okuma

Kitaba Hürmet

Ünlü Daralması

KONU
8

Dostluğun Değeri

Sevgini Taşa Yaz

Yardımcı Sesler

KONU
9

Dil ve Vatan

Millet Malıdır

Türkçenin Ses Yapısı İle İlgili
Bazı Özellikler

KONU
10

Olumlu Düşünce

Üç Balık

Türkçedeki Kelimelerin
Anlam Özellikleri

KONU
11

Nasreddin Hoca

Mevlana Celaleddin-i Rumi

Temel Anlam - Yan Anlam

KONU
12

Memleket Sevgisi

Berlin

Mecaz Anlam

KONU
13

Toplum Hayatının On Şartı

Tatlı Dil

Terim Anlam

KONU
14

Öğrenme Yılları

Yeniden Öğrenci Olsaydım

Somut Anlam - Soyut Anlam

KONU
15

86400 Saniye

Kavanozdaki Taşlar

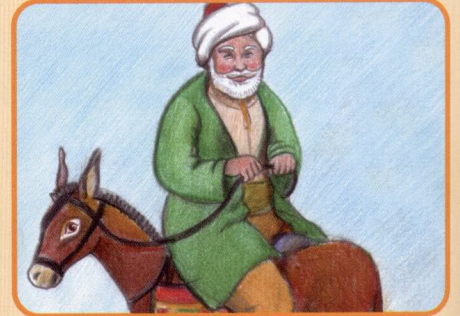
Eş Anımlı Kelimeler

KONU
16

Kirli Deniz

Sığırcı

Zıt Anımlı Kelimeler

OKUMA-ANLAMA**DİNLEME-ANLAMA****TAMAMLAYICI BİLGİLER**KONU
17

Gerçek Kardeşlik

Affet Babacığım

Eş Sesli (Sesteş) Kelimeler

KONU
18

Anadolu Toprağı

23 Nisan

İkileme

KONU
19

Geceye Düşen Göz

Deve Kuşu Uçarsa
Dayı Ne Yapsın

Deyim

KONU
20

Barışa Özlem

Yankı

Atasözleri

KONU
21

Dengesiz Beslenme

Her İnsan Milyarderdır

Kelime Türleri

KONU
22

Sadaka Taşı

Bremen Mızıkacıları

İsim

KONU
23

Kitap Medeniyeti

Her Yerde Okunabilir

İsim Türleri

KONU
24

Sadık Dost

Geleceğini Biliyordum

Somut İsimler

KONU
25

Kınalı Eller

Koca Seyit

Tekil İsimler - Çoğul İsimler
Topluluk İsimleriKONU
26

Telefonla Konuşurken

Emre ve Babası

Zamirler-1

KONU
27

Mustafa Kemal Atatürk

Alfred Nobel

Zamirler-2

KONU
28

Canım Anadolu

Bir Abide Yükseliyor

Sıfatlar

KONU
29

Son Oyun

Bahçe

Sıfatların Genel Özellikleri

KONU
30

Karadeniz Gezisi

Anadolu'da Bahar

Zarflar

KONU
31Televizyon Karşısında
1095 Saat

Onu Tanıyor musunuz?

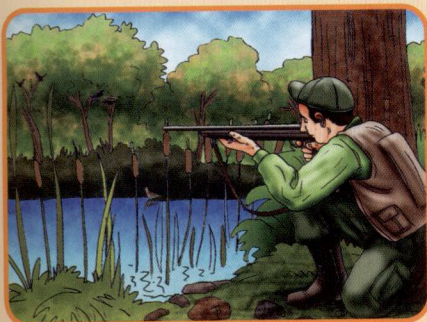
Edatlar

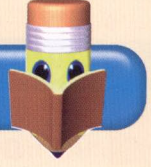
KONU
32

Vatan

Cennet Vatan

Bağlaçlar

Aşağıdaki metni okuyunuz.

ANALIK DUYGUSU

Bir gün Heybeli'deki evimin penceresi önünde oturuyordum. İlkbahar karşımızdaki arsaya yeşil renginin tazeliğine örnek olacak bir hal sermiş. Bahar; gözleri, gönülleri okşuyor. Üzerinde analı yavrulu koyunlar, keçiler otluyor. Sekiz civcivli bir kuluçka tavuğu büyük bir vakarla gut gutlayarak ailesini gezdiriyor.

Orada bu mutlu ananın saadetine göz diken iri bir köpek ortaya çıktı. Azgın köpek, hain ve vahşi bakışlarla yavaş yavaş civcivlere yaklaşmaya başladı. Kuluçka tavuğu derhâl tehlikeyi hissetti. Bir iki gut gut kumandasıyla dağınık yavrularını etrafına topladı.

Şimdi köpek ve tavuğun karşı karşıya kaldıkları hücum ve savunma durumlarını görmeli: Yırtıcı düşmanın gözleri, ateş gibi parlıyor, ağzından iştah salyaları akıyor. Tavuğun ibiği kızardı, tüyleri kabardı. Bildiğimiz korkak hayvan, heybetli bir kartal kesildi. Gücsüz bir tavuk kendisinden yüz defa kuvvetli bir düşmana karşı koyuyordu.

Ana şefkatinin böyle coşup karması beni çok etkiledi. Pencere önünde heycandan titriyordum. Fakat aramızda epey mesafe vardı ve bu mesafeye göre imdada

koşmam imkânsızdı. Çünkü ne olacaksa birkaç saniye içinde olacaktı. Nihayet köpek bir atılıştaki civcivlerden birini kapıp ağzına aldı. Bir de ne göreyim! Tavuk iki kanat vuruşuyla düşmanın başına sıçradı. Çırpınıp haykırarak gagasını saldırganın kafasına, gözüne bir çivi gibi batırıyordu.

Bu pek ibret verici mücadele hemen hemen yarım dakika sürdü. Neticede köpek ağzındaki lokmayı bıraktı, kaçtı. Gerçi civciv ölmüştü. Düştüğü yerde artık kımıldamıyordu. Lakin fedakâr ana akılları şaşırtacak o büyük cesaretiyle öteki yavrularını kurtarmıştı.

Hüseyin Rahmi GÜRPINAR

METİN İNCELEME

1. SÖZLÜK ÇALIŞMASI

1. Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını sözlükten bulup yazınız.

- iştah :
- civciv :
- imdat :
- heybetli :
- şefkat :
- cesaret :

2. Aşağıdaki kelimeleri zıt anlamlılarıyla eşleştiriniz.

1. taze	a. dost
2. saadet	b. bencil
3. düşman	c. üzüntü, keder
4. fedakâr	d. ufak
5. iri	e. bayat

3. Aşağıdaki deyimlerin anlamlarını yazınız. Bu deyimleri cümle içinde kullanınız.

1. gözleri gönülleri okşamak
.....
2. göz dikmek
.....

2. ANLAMA-KAVRAMA

1. Okuduğunuz metne göre aşağıdaki cümlelerden doğru olanın başına "D"; yanlış olanın başına "Y" yazınız.

1. () Yazar, bir ilkbahar günü evinin karşısındaki çimenlerde otlayan hayvanları seyrediyor.
2. () Köpek, otlayan hayvanları gelebilecek tehlikelere karşı koruyor.
3. () Anne tavuk, civcivlerini tehlike anında hemen etrafına topluyor.
4. () Azgın köpek, tavuğun bütün civcivlerini öldürüyor.
5. () Anne tavuk, tehlikeli köpeğe karşı yavrularını koruyor.

2. Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre cevaplayınız.

1. Koyun ve keçilerin otlatıldığı yer nasıl bir yerdir?
.....
2. Köpek, ne yapmak istiyor?
.....
3. Tavuk, civcivlerini korumak için neler yapıyor?
.....
4. Yazar, yavrusu için kendisini tehlikeye atan tavuğa niçin yardım edemiyor?
.....
5. Okuduğunuz bu yazıda verilmek istenen mesaj nedir?
.....

DİNLEME-ANLAMA

1. "Bir Annenin Mektubu" adlı metni dinleyiniz.

2. Dinlediğiniz metne göre aşağıdaki cümlelerden doğru olanın başına "D"; yanlış olanın başına "Y" yazınız.

- () Çocuk, babasından aldığı harçlığı vaktinden önce bitirmişti.
- () Çocuk, bisiklet almak için yeterli parayı biriktirememişti.
- () Çocuk, aylık dergideki "Her hizmetin bir ücret karşılığında olduğu"nu okuyunca çok üzüldü.
- () Çocuk, yaptığı işlerin ücretini bir kâğıda yazarak, annesinden istemeye karar verdi.
- () Annesi, çocuğa yaptığı işler için herhangi bir ücret vermedi.

3. Aşağıdaki cümleleri dinlediğiniz metne göre verilen kelimelerle tamamlayınız.

biriktirmek / parlıyordu / öpücüktür / ücretlerini / harçlığı

- Çocuk, babasından aldığı vaktinden önce bitirmişti.
- Çocuk, top almak için para istiyordu.
- Çocuk, yaptığı işlerin listesini çıkardı. Bunların yanına da yazdı.
- Çocuğun bu akıllıca keşfinden dolayı gözleri
- Annesinin imzasını taşıyan kâğıtta: "Seni bütün güçlüklerle katlanarak büyütmenin karşılığı sadece sevgidir ve yanağından aldığım bir" yazıyordu.

4. Aşağıdaki cümleleri dinlediğiniz metindeki olay akışına göre sıralayınız.

- Çocuk, aylık toplamı 10 lira tutan listeyi imzalayıp annesinin çantasına koydu.
- Çocuk, vaktinden önce harçlığını bitirdiği için top alamıyordu.
- Annesi kâğıda: "Seni sadece sevgin için hayatımı tehlikeye atarak dünyaya getirdim. Bin bir güçlüklerle büyüttüm." diye yazmış.
- Çocuk, yaptığı işlerin listesini çıkarmış.
- Çocuk bunların yanına da ücretlerini yazmış.

KONUŞMA

1. "Cennet annelerin ayakları altındadır." (Hadis) sözünden neler anlıyorsunuz? Arkadaşlarınıza anlatınız.
2. Sizce, annelerin yaptığı fedakârlıklara karşı biz ne yapabiliriz? Arkadaşlarınıza anlatınız.
3. Annenizle aranızda geçen güzel bir hatırayı arkadaşlarınızla paylaşınız.

YAZMA

1. "Ana başa tac imiş
Her derde ilaç imiş
Bir insan pir (ihtiyar) olsa da
Anaya muhtaç imiş."
Yukarıdaki dörtlükte anlatılmak istenen düşünceyi bir paragrafta yazınız.
2. "Anne" konulu bir kompozisyon yazınız.

TAMAMLAYICI BİLGİLER

DİL / SES / HARF / ALFABE / HECE

Dil: İnsanlar arasında iletişimi sağlayan ses ve işaretlerin tümüne dil adı verilir.

Ses: "Kitap" kelimesi beş tane farklı sestene oluşturmaktadır.

Bu sesler "k, i, t, a, p" sesleridir.

Ses, ciğerlerden gelen havanın ses yolunda yaptığı titreşimle ortaya çıkar. Hava titreşimlerinin kulakla duyulan derecesine ses denir. Bir dilde sesler kelimeleri, kelimeler cümleleri, cümleler metinleri oluşturur. İnsanların birbirleriyle anlaşma araçlarından en önemlisi ve gelişmeye en açık olanı sestir. Diller bu seslerden doğmuştur.

Harf: Harf bir yazı aracıdır. Bir dilin seslerini yazıda gösteren işaretlere harf adı verilir.

"İyilik" kelimesinde her sesi gösteren bir harf vardır. Her dilde sesler farklı harflerle gösterilebilir.

Alfabe: Bir dildeki harflerin tamamı o dilin alfabesini oluşturur. Türk alfabesinde 29 harf vardır. Bunlar; a, b, c, ç, d, e, f, g, ğ, h, ı, i, j, k, l, m, n, o, ö, p, r, s, ş, t, u, ü, v, y, z'dir.

Sesliler (Ünlüler) : a, e, ı, i, u, ü, o, ö.

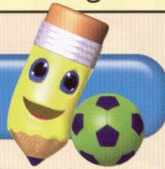
Sessizler (Ünsüzler) : b, c, ç, d, f, g, ğ, h, j, k, l, m, n, p, r, s, ş, t, v, y, z.

Hece: Ağızımızdan bir çırpıda çıkan ses ve ses birliklerine hece adı verilir. "al, bu, a, ver" ifadeleri birer hecedir. Heceler farklı sayıda seslerden oluşur. Bir kelimedede ne kadar ünlü varsa o kadar hece var demektir. Aşağıda bazı kelimeler hecelere ayrılmıştır. İnceleyiniz.

"Türk-ler, Al-man-ya, ba-rış, a-kıl"

Siz de "Birlikten kuvvet doğar." cümlesindeki kelimeleri hecelerine ayırınız.

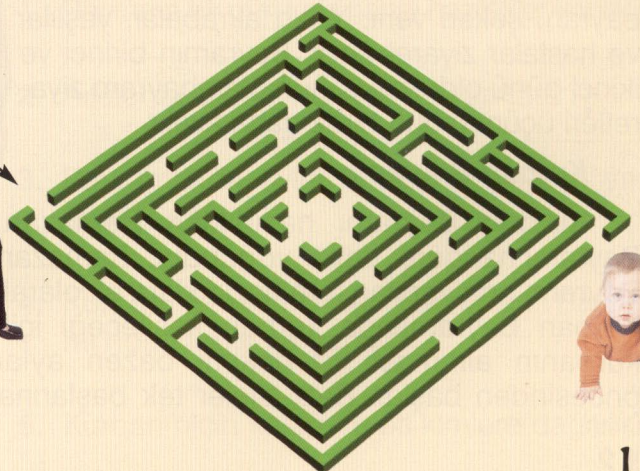
OYUN EĞLENCE

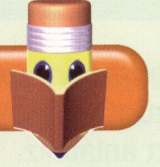
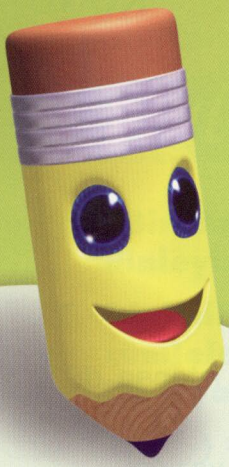

1. Aşağıdaki karikatürü inceleyiniz.

2. Anne çocuğunun yanına gitmek istiyor. Hangi yolu takip etmelidir?

Aşağıdaki metni okuyunuz.

MEMLEKETİMİN BAYRAMLARI

Örf ve âdetlerimizde bayram kutlamalarının çok büyük önemi vardır. Dinî bayramlarımız olan Ramazan Bayramı ve Kurban Bayramı bütün bölgelerde birbirine çok yakın şekillerde kutlanır. Bu kutlama şekilleri, örf ve âdetlerimize yansımıştır. Bayramlar genel olarak şu şekilde kutlanır:

Ramazan Bayramı

Bayrama günler kala bayram hazırlıkları başlar. Bu hazırlıklar; ev ve çevre temizliği, bayram elbisesi alınması, yemek hazırlığı gibi hazırlıklardır.

Bayramın bir gün öncesi olan arife günü de topluca kabir ziyaretlerine gidilir.

Bayram sabahı erkekler bayram namazı kılmaya giderler. Bayram namazından sonra genellikle cami önünde bayramlaşılır. Topluca yapılan duadan sonra aile fertleri ile bayramlaşmak için evlere gidilir. Yaş sırasına göre herkes birbiri ile bayramlaşır. Küçükler büyüklerin ellerinden, büyükler de küçüklerin gözlerinden öper. Herkes birbirine "Bayramınız mübarek olsun." der. Bayramlaşma bitince hep birlikte yemek yenir. Sütlü pirinç çorbası, yaprak dolması ve ev baklavası bayramların vazgeçilmez yemeklerindedir.

Çocuklar, yemekten sonra evleri tek tek bayramlaşmak için gezerler. Çocuklar tarafından yapılan ev ziyaretlerinde ev sahipleri bayram şekeri verir. Yakın akrabalar, yaşlılar ve hastalar ziyaret edilir. Bayramın birinci ve ikinci günü oldukça yoğun olan bayram ziyaretleri üçüncü gün biraz daha azalır.

Kurban Bayramı

Kurban Bayramı hazırlıkları Ramazan Bayramı'na göre daha yoğundur. Ramazan Bayramı'nda yapılan tüm hazırlıklara ek olarak Kurban Bayramı'nda kurban kesileceği için kurbanın alınması ve bakımı bazen aylar öncesinden başlar. Bazı aileler tek başlarına

kurban keserler. Bu kurbanlar genellikle inek, dana, koyun ve keçidir. Bazı aileler de birleşerek kurban keserler. Büyükbaş bir hayvanı en fazla yedi olmak şartıyla birden fazla kişi ortak keser.

Kurban Bayramı'nda da bayramdan bir gün önce kabir ziyaretleri yapılır. Bayram namazından ve bayramlaşmadan sonra kurban kesilmeye başlanır. Kesilen kurbanların etleri parçalara ayrılır. Bir kısmı kurban kesemeyen fakirlere dağıtılır. Geri kalanı ise evlerde tüketilir.

Kurban kesme işi tamamlanınca Ramazan Bayramı'nda olduğu gibi bayram ziyaretleri yapılır. Büyüklerin elleri öpülür. Küçükler sevindirilir. Dostluklar pekiştirilir. Küskünler barıştırılır. Böylece bayramlar, toplumda huzura, sükûnete ve mutluluğa vesile olur.

METİN İNCELEME

1. SÖZLÜK ÇALIŞMASI

1. Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını sözlükten bulup yazınız.

memleket :

arife :

kabir :

huzur :

akraba :

dostluk :

örf :

2. Aşağıdaki kelimelerden hangisi sadece Kurban Bayramıyla ilgilidir? (✓) işareti koyunuz.

ziyaret	☐	bayram şekeri	☐
kutlama	☐	bayramlaşma	☐
arife	☐	tatlı	☐
bayram namazı	☐	kabir ziyareti	☐
kurban kesmek	☐		

3. Aşağıdaki ifadeleri eşleştiriniz.

1. Hasta ziyareti	a. Başınız sağ olsun!
2. Bayram ziyareti	b. Gözünüz aydın!
3. Doğum ziyareti	c. Tebrikler!
4. Ölüm ziyareti	d. Mübarek olsun!
5. Düğün ziyareti	e. Geçmiş olsun!

2. ANLAMA-KAVRAMA

1. Okuduğunuz metne göre aşağıdaki cümlelerden doğru olanın başına "D"; yanlış olanın başına "Y" yazınız.

- () Bayramlarda, çocuklar eski elbiseler giyinir.
- () Bayramlarda, küçükler büyüklerin ellerini öper.
- () Bayram günü yakın akrabalar ve hastalar ziyaret edilir.
- () Ramazan Bayramı'nda kurban kesilerek fakirlere dağıtılır.
- () Bayramlarda, küskünler barıştırılır.

2. Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre cevaplayınız.

- Bayrama bir gün kala hangi hazırlıklar yapılır?
.....
- Aileler birbirleriyle nasıl bayramlaşır?
.....
- Bayramlarda evlerde özellikle hangi yemekler yapılır?
.....
- Kurban Bayramı'nda, Ramazan Bayramı'ndan farklı ne yapılır?
.....
- Kurban niçin kesilir ve eti kimlere dağıtılır?
.....

DİNLEME-ANLAMA

1. "Bayram Sevinci" adlı metni dinleyiniz.
2. Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metne göre cevaplayınız.

1. Öğretmenin "Bayram deyince aklınıza neler geliyor?" sorusuna Emine hangi cevabı vermiş?
.....
2. Öğretmenin bayram için düşündüğü kampanya nedir?
.....
3. Hilal teyze ile Ayşe teyzeyi kimler barıştıyor?
.....
4. Hilal teyze ile Ayşe teyze barıştıktan sonra ne yaptılar?
.....
5. Dinlediğiniz parçadan nasıl bir ders çıkarılabilir?
.....

3. Metni tekrar dinleyiniz. Aşağıdaki cümleleri dinlediğiniz metindeki olay akışına göre sıralayınız.

- Ayşe ile Emine de Ayşe teyze ile Hilal teyzenin bayramlarını, ellerini öperek kutladılar.
- Öğretmenleri son derste öğrencilere bazı ödevler veriyordu.
- Öğretmen, Kurban Bayramı'nda küskünleri barıştırmaya kampanyası başlatmak istediğini söyledi.
- Öğrenciler, bayram ile ilgili düşüncelerini söylediler.
- Emine ile yazar, Hilal teyze ve Ayşe teyzeyi kahvaltıda buluşturup barıştırdılar.

4. Aşağıdaki cümleleri dinlediğiniz metne göre verilen kelimelerle tamamlayınız.

küskünleri barıştırmak / harçlık / bir sürü misafir / küslük / sevgi / yeni elbiseler ayakkabılar / barış

1. **Emine** : Bayram denince aklıma geliyor.
2. **Öğretmen** : Bayram denince aklıma geliyor.
3. **Ali** : Bayram denince aklıma geliyor.
4. **Ayşe** : Bayram denince aklıma geliyor.
5. Bayramlarda olmaz. Bayramlar ve günleridir.

KONUŞMA

1. Yaşadığınız bir Kurban Bayramı'nı anlatınız.
2. Emine ve Ayşe'nin bayramda küskünleri barıştırmaya size göre nasıl bir davranıştır? Siz olsaydınız ne yapardınız? Tartışınız.

YAZMA

1. En son kutladığınız bir bayram gününde yaptıklarınızı defterinize yazınız.
2. Bir arkadaşınıza veya yakınınıza bayram tebriği yazınız.

TAMAMLAYICI BİLGİLER

Ünlüler (Sesliler) ve Özellikleri

Türkçemizdeki ünlüler kalın ve ince ünlüler olmak üzere ikiye ayrılır.

Kalın ünlüler : a, ı, u, o

İnce ünlüler : e, i, ü, ö

Kalınlık İncelik Uyumu

“İyilik eden iyilik bulur.” cümlesindeki kelimeleri oluşturan ünlüleri inceleyelim.

iyilik : Bütün ünlüler incedir.

eden : Bütün ünlüler incedir.

bulur : Bütün ünlüler incedir.

Türkçede bir kelimenin ilk hecesinde kalın ünlü varsa diğer hecelerde de kalın ünlü bulunur. Eğer kelimenin ilk hecesinde ince ünlü bulunursa diğer hecelerde de ince ünlü bulunur. Bu kurala **kalınlık-incecik uyumu** adı verilir.

Kalınlık incelik uyumu Türkçeyi diğer dillerden ayıran temel özelliklerden biridir.

Aşağıdaki cümleyi inceleyiniz.

“Ağaç yaşken eğilir.”

Yukarıdaki cümlede “yaşken” kelimesi kalınlık incelik uyumuna uymamaktadır. Bunun sebebi “-ken” ekidir. Türkçede ekler büyük çoğunlukla kalınlık incelik uyumuna uyar.

Örneğin: “-cı” ekini çeşitli kelimelere getirelim.

“simit-çi, su-cu, kitap-çı, göz-cü”

Gördüğünüz gibi ek, kelimenin son hecesindeki ünlü ince ise ince, kalın ise kalın gelmektedir.

Açıklama: Dilimizdeki bazı ekler kalınlık incelik uyumuna uymaz. Bu ekler şunlardır:

- yor : geliyor
- ken : koşarken
- ki : ağaçtaki
- leyin : sabahleyin
- tırak : ekşimtırak
- daş : meslektaş

OYUN EĞLENCE

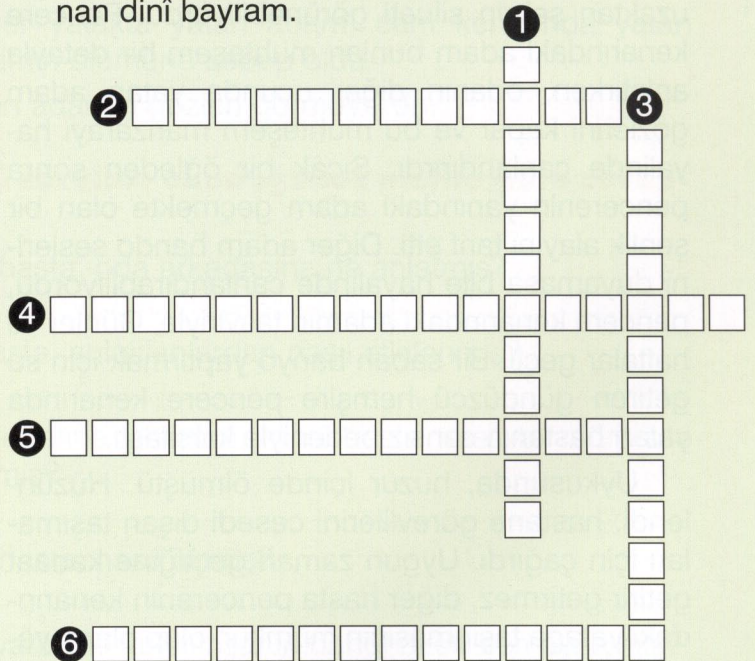

1. Aşağıdaki karikatürü inceleyiniz.

2. Aşağıdaki bulmacayı çözünüz.

1. Her yıl 30 Ağustosta kutlanan bayram.
2. Atatürk'ün TBMM'nin açılışı vesilesiyle çocuklara hediye ettiği bayram.
3. Yılın belli günlerinde Müslümanların kurban keserek kutladıkları bayram.
4. Her yıl 29 Ekim günü kutlanan millî bayram.
5. Her yıl 19 Mayıs'ta kutlanan bayram.
6. Oruç ayının bitiminde Müslümanlarca kutlanan dinî bayram.

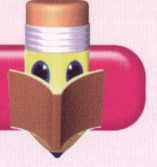

KONU

3

OKUMA-ANLAMA

Aşağıdaki metni okuyunuz.

DUVAR

İleri derecede hasta iki adam aynı hastane odasında yatmaktaydılar. Hastalardan birinin her öğleden sonra sadece bir saatliğine ciğerlerindeki suyun süzülmesi için oturmasına izin veriliyordu. Bu hastanın yatağı odadaki tek pencerenin tam yanındaydı.

Diğer hasta ise hep sırtüstü yatmak zorundaydı. Bu iki hasta saatlerce birbiriyle konuşur, eşlerini, ailelerini, evlerini, işlerini, askerlik anılarını, tatilde gittikleri yerleri anlatırlardı birbirlerine. Pencerenin yanındaki hasta, her öğleden sonra oturmasına izin verdikleri saati diğer hastaya pencereden görebildiklerini anlatarak geçiriyordu. Diğer hasta hep bir sonraki günü iple çekmeye başladı, dışarıdaki renkli ve hareketli dünyayı dinlemek için. Pencere, içinde çok güzel bir göl olan parka bakıyordu. Ördekler ve kuğular gölde yüzerken çocuklar model botlarını suda yüzdürüyorlardı. Ulu ağaçlar etrafı süslüyor, uzaktan şehrin silueti görünebiliyordu. Pencere kenarındaki adam bunları muhteşem bir detayla anlatırken, odanın diğer ucunda yatan adam gözlerini kapar ve bu muhteşem manzarayı hayalinde canlandırır. Sıcak bir öğleden sonra pencerenin yanındaki adam geçmekte olan bir şenlik alayını tarif etti. Diğer adam bando seslerini duyamasa bile hayalinde canlandırabiliyordu, pencere kenarındaki adamın tasviriyle. Günler ve haftalar geçti. Bir sabah banyo yaptırmak için su getiren gündüzcü hemşire pencere kenarında yatan hastanın cansız bedeniyle karşılaştı.

Uykusunda, huzur içinde ölmüştü. Hüzünlendi, hastane görevlilerini cesedi dışarı taşımaları için çağırıldı. Uygun zaman geçtiğine kanaat getirir getirmez, diğer hasta pencerenin kenarındaki yatağa taşınmasının mümkün olup olamayacağını sordu.

Hemşire memnuniyetle isteğini yerine getirdi. Hastanın rahat olduğundan emin olduktan sonra onu yalnız bıraktı. Yavaşça, duyduğu acıya aldırmadan, bir dirseğine yaslanarak dışarıdaki dünyaya bakmak üzere yatağından doğruldu adam.

Sonunda, dışarıyı kendi gözleriyle görme zevkini yaşayabilecekti.

Pencereden dışarı bakabilmek için yavaşça dönmeye zorladı kendisini.

Pencere, boş bir duvara bakıyordu. Adam hemşireye, vefat eden oda arkadaşının pencerenin dışında görünen harika şeylerden bahsetmesine sebep olan şeyin ne olabileceğini sordu. Hemşirenin cevabı, ölen adamın kör olduğu ve pencerenin önündeki duvarı görmediğiydi. "Sanırım seni cesaretlendirmek istedi." dedi.

METİN İNCELEME

1. SÖZLÜK ÇALIŞMASI

1. Aşağıdaki kelimelerin anlamlarını sözlükten bulup yazınız.

hastane :

ulu :

kanaat etmek :

dirsek :

hemşire :

2. Aşağıdaki kelimeleri eş anlamlılarıyla eşleştiriniz.

1. kör	a. betimleme
2. detay	b. ayrıntı
3. tasvir	c. âmâ
4. vefat	d. yiğitlik, gözü peklik
5. cesaret	e. ölüm

2. ANLAMA-KAVRAMA

1. Okuduğunuz metne göre aşağıdaki cümlelerden doğru olanın başına "D"; yanlış olanın başına "Y" yazınız.

- () Odada iki kişi yatıyordu.
- () Camın kenarında oturan adam kötümser biriydi.
- () Dışarıda çok güzel bir manzara vardı.
- () Diğer yatakta yatan adam, cam kenarında yatan adamın ölümüne sebep oldu.
- () Ölen adamın gözleri görmüyordu.

2. Aşağıdaki soruları okuduğunuz metne göre cevaplayınız.

- İyimser hasta, oda arkadaşına ne anlatmış?
.....
- Diğer hasta, anlatılanlardan nasıl etkilenmiş?
.....
- Duvar kenarına getirilen ikinci hasta nasıl bir sürprizle karşılaşmış?
.....
- İyimser hasta, nasıl ölmüş?
.....
- Odada yatan iki farklı insanın hangi özellikleri aynıymış?
.....

DİNLEME-ANLAMA

1. "Her İşte Bir Hayır Vardır" adlı metni dinleyiniz.

2. Dinlediğiniz metne göre aşağıdaki cümlelerden doğru olanın başına "D" yanlış olanın başına "Y" yazınız.

- () Kralın arkadaşının kötü bir karakteri vardır.
- () Kral, arkadaşıyla birlikte ava çıkar.
- () Yamyamlar, kralı kendilerine hükümdar ilan ederler.
- () Kral, yaptıklarından dolayı arkadaşından özür diler.
- () Kral ve arkadaşlarının elleri yamyamlar tarafından bağlanır.

3. Aşağıdaki cümleleri dinlediğiniz metne göre verilen kelimelerle tamamlayınız.

kral / zindana / tüfek / organ / başparmağı

- Bir zamanlar ülkenin birinde hüküm süren bir vardı.
- Kralın arkadaşıleri doldurup krala veriyor.

3. Ateş ederken kralın sağ geriye doğru patlayan tüfeğin etkisiyle kopar.

4. Kral hemen koşar ve zindandan çıkardığı arkadaşına başından geçenleri bir bir anlatır.

5. Arkadaşı: "Benim birım ya da parmağım eksik olmadığından başıma neler gelecekti, bir düşünsenize!" der.

4. Aşağıdaki soruları dinlediğiniz metne göre cevaplayınız.

- Kral, arkadaşını niçin zindana attırır?
.....
- Yamyamlar, kralı yemekten niçin vazgeçerler?
.....
- Kral, arkadaşını zindandan niçin çıkarır?
.....
- Kralın özür dilemesine arkadaşını nasıl bir karşılık verir?
.....
- Bu hikâyede anlatılmak istenen nedir?
.....

KONUŞMA

1. “Her İşte Bir Hayır Vardır” adlı hikâyede kralın yaptığı hatayı anlayıp hemen arkadaşından özür dilemesi doğru mudur? Siz olsaydınız nasıl davranırdınız?
2. Sizce neden yeni bir işe başladığında veya yeni bir şey alındığında “Hayırlı olsun!” denir? Arkadaşlarınızla tartışınız.
3. Kötü gibi başlayıp sonu iyi biten veya iyi gibi başlayıp sonu kötü olan bir olay biliyor musunuz? Arkadaşlarınıza anlatınız.

YAZMA

1. “Her işte bir hayır vardır.” sözünden neler anlıyorsunuz? Bir paragraf yazınız.
2. Kötü bir olayla karşılaştığımızda ilk tepkimiz nasıl olmalıdır? Bir paragraf yazınız.

TAMAMLAYICI BİLGİLER

Ünsüzler (Sessizler) ve Özellikleri

“ki” sesi, söylenirken ses organlarına takılarak çıkmaktadır. Ses yolundan çıkarken ses organlarından birine takılarak çıkan seslere ünsüz adı verilir. Ünsüzleri yanına bir ünlü getirerek söyleriz.

“p, ç, t, k” ünsüzlerini tek başına söyleyemiyoruz. Ancak “pe, çe, te, ke” şeklinde yanına bir ünlü getirerek söyleyebiliyoruz. Türkçede ünsüzler aşağıdaki gibi gruplandırılır.

Yumuşak ünsüzler:

“m, n, z, j, v, c, r, y, ğ, b, c, d, g” yumuşak ünsüzleri, ses yolundan çıkarken ses tellerini titreştiren ünsüzlerdir.

Sert ünsüzler:

“f, s, t, k, ç, ş, h, p” sert ünsüzleri ses yolundan çıkarken ses tellerini titreştirmeden çıkan ünsüzlerdir.

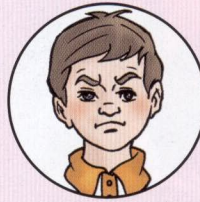
OYUN EĞLENCE

1. Aşağıdaki karikatürü inceleyiniz.

2. Resimdeki çocukların yüz ifadelerini resimlerin altına yazınız.

Fıkra

KOŞU

Ormanda koşu yapan iki arkadaş kendilerine doğru gelmekte olan bir aslan görmüş. Birisi hemen, koşu ayakkabılarını giymeye başlamış. Diğeri ise “Aslandan daha iyi koşamazsın!” diyerek arkadaşını uyarmış. “Doğru söylüyorsun!” demiş kaçmaya çalışan genç. “Aslandan daha hızlı koşmam mümkün değil; ama senden hızlı koşarsam bu bana yeter.”